

AKUPUNKTUR I AREMARK

Unn Merete Lie driver med akupunktur og massasje. Side 6 og 7

MØTE FOR FOLKET

Mange rømsjinger møtte opp på folkemøte om Placement-prosjektet. Side 14 og 15

FOTOHISTORISK FORUM

I Marker samles det inn gamle bilder som dokumenterer hverdag og fest. Side 4 og 5

«THE DUKE» I ØRJE

Les historien om da Duke Ellingtons orkester dukket opp i Ørje. Side 10 og 11

Liv og røre i Markerhallen

Håndballmiljøet i Marker har stor bredde, og Markerhallen blir flittig brukt. Side 20 og 21

Aremark

Innbyggere: 1.415
Areal: 321 km²
Kommunesenter: Fosby
Ordfører: Tore Johansen (KrF)

Marker

Innbyggere: 3.460
Areal: 413 km²
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Stein Erik Lauvås (A)

Rømskog

Innbyggere: 659
Areal: 183 km²
Kommunesenter: Rømskog
Ordfører: Nils Nilssen (A)

Avisa Grenseland utvider

Den første utgaven av Avisa Grenseland kom i desember 2006. Året etter kom det fire utgaver. I 2008 kom Avisa Grenseland seks ganger. Nå skriver vi 2009, og kommunene Aremark, Marker og Rømskog er enige om at Avisa Grenseland er et viktig og nyttig redskap i arbeidet med å gjøre denne grenseregionen sterkere. Et av virkemidlene er å bruke Avisa Grenseland aktivt. Det gjøres ved at det i år skal gis ut elleve utgaver.

Avisa Grenseland vil i år komme hver måned, med unntak av juli. Det blir ti vanlige utgaver, samt en spesialutgave i mai. Denne vil bli fylldigere, inneholde redaksjonelt stoff og annonser relatert til sommer, reiseliv og spesielle begivenheter. Spesialutgaven trykkes i et vesentlig større opplag og distribueres også utenfor de tre kommunene.

Når Avisa Grenseland nå kommer ut hver måned, betyr det at det redaksjonelle innholdet blir mer aktuelt. Noen ren nyhetsavis kan vi naturligvis ikke bli, men vi kan få med reportasjer og forhåndsstoff til små og store arrangementer. Vi kan i langt større grad enn tidligere bli en viktig aktør for både lag og foreninger og ikke minst næringslivet. Som annonseorgan vil Avisa Grenseland bli langt mer attraktiv med månedlige utgivelser. Med en dekningsprosent på nesten ett hundre, vil annonsørene vite at annonsene når frem til kundene.

En viktig nyhet til alle Grenselands innbyggere er at Avisa Grenseland fra og med neste utgave vil inneholde kommunal informasjon. Aremark, Marker og Rømskog vil få egne sider hvor informasjon til innbyggerne gis. Det betyr at den tradisjo-

nelle Budstikka i Aremark forsvinner i sin opprinnelige form og erstattes med egen plass i Avisa Grenseland. Det samme gjelder Rømsjingen i Rømskog. Marker kommune har så langt ikke hatt eget informasjonsblad. Derfor blir den kommunale informasjonen i Avisa Grenseland et helt nytt og forhåpentligvis velkomment tilbud til Markers innbyggere.

Avisa Grenseland har sin egen distribusjonskanal. Avisene leveres alle husstander i de tre kommunene. I tillegg er avisen tilgjengelig i dagligvareforretningene, på bensinstasjonene og rådhusene. Hytteeiere og utflyttede kan abonnere på avisen og få den tilsendt til sin hjemmeadresse. Avisa Grenseland har dessverre ikke tilgang til postbokser. De som har postboksadresse må derfor skaffe seg avisen på nevnte steder eller bestille et abonnement.

– Et øyeblikk – her er 15 kjappe

Navn:
Kenneth Aspestrand

Alder: 36 år
Bosted: Aremark
Yrke/stilling: Våpenselger/
trickskytter

1. Hva opptar deg mest akkurat nå?

Har akkurat flyttet butikken, Våpenlåven, fra Halden og hjem til Aremark. Jeg har som første butikk i Norge tilbud på alt innen villsvinjakt. Det blir spennende.

2. Hva gjør deg glad, hva gjør deg sint og hva gjør deg bekymret?

Jeg blir glad når jeg ser at ungene har det bra. Urettferdighet gjør meg sint. Finanskrisen bekymrer meg.

3. Hvilken enkeltperson i historien har betydd mest for verden?

Det er så mange at jeg ikke klarer å plukke ut én.

4. Hva slags musikk lytter du helst til, og hvem er din favorittartist?

Hører på det meste, unntatt jazz. Hvis jeg må velge bare én, blir det Bruce Springsteen.

5. Hva foretrekker du; radio, tv, film, aviser, ukeblader, bøker eller internett?

Internett.

6. Er du miljøbevisst og hvordan bidrar du selv til et bedre miljø?

Tja, jeg skyter med giftfri hagl.

7. Hva er det beste du kan si om de to andre kommunene i Grenseland?

At vi har fått til et samarbeid må jo være bra.

8. Hva ville du gjort om du var ordfører?

Det er hvert år cirka tjue skyttere fra Aremark som deltar på stevner rundt om i landet, uten at vi har en lerduebane. Jeg ville helt klart prøvd å få til en bane i Aremark.

9. Hvilket enkeltmenneske har betydd mest for deg?

Kona mi.

10. Er du fornøyd med det du har utrettet så langt i livet?

Ja.

11. Reis hvor du vil i fire uker. Hvor drar du?

Las Vegas.

12. Hvilken politiker har du mest sans for?

Bill Clinton.

13. Hvilket forhold har du til sport og idrett?

Jeg følger med på det meste av sport, spesielt skiskyting og fotball, og da aller helst Liverpool!

14. Hva er det aller beste med din kommune?

Er mye bra her, så jeg håper vi kan fortsette å være en selvstendig kommune.

15. Hvordan tror du verden ser ut om femti år?

Nei, jeg vet ikke helt, men det vil selvfølgelig bli en helt annen teknologi enn vi har i dag. Med tanke på klimaet må det nok gjøres noe med både fly- og biltrafikken.

Kanalmuseet fikk 130.000 kroner

Kanalmuseet på Ørje fikk i desember 130.000 kroner fra Sparebankstiftelsen. Reni Braarud i Kanalmuseet hentet sjekk og blomster i Halden, og til Smaalenenes Avis fortalte hun i den forbindelse at museet er strålende fornøyd med tildelingen.

– Summen er den vi søkte om. Pengene skal benyttes til anskaffelse av en forskningsbåt, fortalte hun.

Båten skal museet blant annet benytte til undervisningen av skoleelever, en virksomhet Haldenvassdragets Kanalmuseum prioriterer. Blant annet har museet et eget klasserom. Båten vil gjøre det lettere å hente inn materiale fra vassdraget til bruk i naturfagundervisningen.

Bøensæter – viktig kulturlandskap

Bøensæter i Aremark vurderes som et spesielt verdifullt landskap. Foto Gunnar Arvesen

Nasjonale myndigheter har bestemt at spesielt verdifulle kulturlandskap skal være dokumentert og få en særskilt forvaltning innen 2010.

Fylkesmannen i Østfold opplyser at Bøensæter i Aremark er foreslått som slikt landskap.

Det er gjort en grundig

vurdering av ulike landskap i Østfold. Valget falt på Bøensæter-området, som består av plassene Bøensæterhagan, Laggerholt, Knatterød, Søndre Størholtet og stua på nedre Sørenskas.

I samarbeid med grunneierne er det laget en plan for Bøensæter-området. Planen beskriver tiltak for å ivareta kulturlandskapet med bygninger, kulturminner og biologisk mangfold. Flere grunneiere

ser dette som en mulighet til å satse på turisme.

Det er satt av fem millioner kroner i årets jordbruksavtale og tre millioner kroner på Miljøverndepartementets budsjett for å dra i gang prosjektene på landsbasis. Utover dette blir det bevilget midler til årlig skjøtsel, som vedlikehold av gjerder, tynning, engslått, vedlikehold av bygninger og vedlikehold av kulturminner.

Kamp for Lauvås

Markers ordfører ble overraskende plassert på femteplass på Østfold Arbeiderpartist liste til høstens stortingsvalg. Det var nominasjonskomiteen som degraderte Lauvås etter at medlemmene i en uravstemning hadde ønsket markingen på den sikre andreplassen.

Mange vil imidlertid ha Stein Erik Lauvås på tinget. Nå har Ap-ordførere i Indre Østfold tatt til orde for at de vil kjempe for å få Lauvås inn på sikker plass. Både ordfører Trygve Westgård i Askim og ordfører Tor Melvold i Trøgstad vil gjøre hva de kan for å hjelpe sin kollega i Marker inn på Stortinget.

40 hytter i Øymark?

Det foreligger nå planer for bygging av 40 hytter på Ytterbøl hyttefelt i Øymark. Det er Kjetil Horpestad som ønsker å bygge. Ni av hyttene planlegges som utleiehytter.

Marker kommune ser positivt på planen. Fylkeskommunen er på sin side lite begeistret for at deler av feltet er planlagt innenfor hundremetersbeltet. Derfor har man kommet med innsigelser til planen.

Hytteplanene skal til ytterligere politisk behandling før det blir aktuelt å starte utbygging.

Det skjer i Grenseland

Hele året skjer det små og store kulturarrangementer i Grenseland. Her er en oversikt over hva folk kan glede seg til de neste månedene.

Aremark:

17. februar vises filmene «Mamma Mø og Kråka» og «Yes Man» på Bygdekinoen på Furulund.

Hver torsdag serveres det vaffer og kaffe eller te på Bygdesentralen i Aremark fra kl. 11–13.

Hver tirsdag fra klokka elleve er det strikkekafe i aktivitetsstua på Fosbykollen.

Onsdagene i partallsuker er det bingo i aktivitetsstua på Fosbykollen. Onsdagene i oddetallsuker er det bygdekafe samme sted.

Marker

9. og 10. februar fremfører elevene i 9. klasse ved Marker skole musikalen «Annie» på Rådhuset.

11. februar er det bygdekino i Marker Rådhus. Filmene «Olsenbanden jr. Det sorte gullet» og «Død Snø» spilles.

18. februar spilles «Mamma Mø og Kråka» og «Yes Man» på Bygdekinoen.

26. februar er det sangkveld på Vestheim i Rødenes.

Rømskog:

Hver andre tirsdag i måneden møtes Stemningen Turlag ved kommunehuset for å gå tur.

Hver første mandag i måneden arrangerer Helselaget hyggeaften på Rømskog eldrecenter.

3. februar er det bygdekino i Rømskog Kulturhus. Filmene «Olsenbanden jr. Det sorte gullet» og «Død Snø» spilles.

6. februar er det matematikkdag i gymsalen for alle elever ved Rømskog skole.

12. februar er avholdes årsmøte i Rømskog Pensjonistforening. Det skjer i den gamle spisesalen.

27. februar avholdes årsmøte i Rømskog Idrettslag. Stedet er kommunehuset.

For å gjøre kulturkalenderen så oppdatert og god som mulig, oppfordrer vi alle som arrangerer noe i Aremark, Marker og Rømskog, til å melde fra til Avisen Grenseland.
Sendt en epost til: post@byline.as

Les Avisen Grenseland på nett

Avisen Grenseland er tilgjengelig på internett. Alle avisens utgaver siden september 2007 ligger i pdf-format og kan lastes ned via egen link på åpningssiden til de tre kommunene: www.aremark.no, www.marker.no og www.romskog.no

Gjennom hele 1900-tallet har markingene tatt bilder som dokumenterer både hverdag og fest. Etter fem års dugnadsjobb har Fotohistorisk Forum samlet inn flere tusen av disse bildene, og nå skal den felles kulturskatten gjøres tilgjengelig for publikum.

Det begynner å bli mange flotte bilder i Fotohistorisk Forums samling. Nå er tiden inne for å begynne å bringe bildeskatten tilbake til publikum, mener Randi Krogh og Finn Wahl.

Gir lokalhistorien tilbake til

TORE ROBERT KLERUD, TEKST OG FOTO

Nøyaktig hvordan vet de foreløpig ikke, ildsjelene som står på for å sanke inn bilder og tilhørende informasjon fra sine sambygdingar. Men de nevner internett, bøker, tilstelninger med bildevisninger og flere andre mulige kanaler.

– Vi føler i hvert fall at det er på tide å gi noe tilbake til publikum nå, etter at vi har fått så bra respons under arbeidet med å samle inn bildene. Folk har vært enestående, sier Randi Krogh og Finn Wahl.

Ved å vise frem hva man har fått inn håper man i forumet også å kunne inspirere enda flere til å foreta et dypdykk i skuffer og skap for å se om det er noe man kan bidra med. For jobben med innsamling av den

felles fotoskatten fra kommunen er på ingen måte over.

– Dette er en oppgave vi sannsynligvis aldri vil bli ferdige med, humrer de to og later til å synes at det er helt greit.

Holdt på i fem år

Så langt har de holdt på i rundt fem år. Organisert innsamling av gamle bilder startet som en del av forberedelsene til andre bind av gårdshistorien for Øymark, og det har også vært et viktig fokus frem mot tredje bind, som var ferdig trykket i fjor. Men man bestemte seg tidlig for å forsøke å få med «alt annet» i den samme prosessen.

– Naturlig nok har det blitt mange forholdsvis gamle bilder som viser livet på gårdene i bygda, ettersom det også har vært fokusert spesielt

i forbindelse med gårdshistoriebøkene. Og selv om vi har forsøkt å oppfordre folk til det har det vel ikke kommet så veldig mange bilder som viser dagliglivet og de store forandringene som skjedde i Ørje på 60- og 70-tallet. Men ellers har vi en ganske stor spredning både tidsmessig og tematisk på det som har kommet inn, konstaterer Randi Krogh.

Totalt har det per i dag kommet inn et sted mellom 4.000 og 5.000 bilder, og man har i tillegg fått god oversikt over personer som sitter på store private bildesamlinger som man ikke har hatt kapasitet til å digitalisere ennå. Men det kommer, forsikrer ildsjelene.

Samarbeid

Fotohistorisk Forum er et ektefødt

barn av Marker Historielag og Marker Fotoklubb, og etter hvert har også Kanalmuseet engasjert seg i oppfostringen. Forumet har separat økonomi, men intet eget styre. På den måten holder man administrasjonen på et minimumsnivå, og de som ønsker å bidra fra de forskjellige «eierforeningene» kan konsentrere seg om selve digitaliserings- og registreringsjobben.

Krogh og Wahl avslører at man fikk ideen til denne organiseringen fra Askim, der historielaget i lang tid har jobbet med å dokumentere lokal fotohistorie. Erfaringene med Fotohistorisk Forum har så langt vært meget gode, og opplegget er i ferd med å kopieres i andre kommuner. Noe ildsjelene i Marker selvsagt synes er stas.

Er folk skeptiske til å gi fra seg

FAKTA:

Fotohistorisk Forum Marker

- scanner og registrerer opplysninger om alle typer bilder.
- organisert som felles forum under historielaget, fotoklubben og kanalmuseet.
- har kjøpt inn teknisk utstyr med legatmidler og tilskudd fra diverse støtteordninger.
- savner først og fremst «de første fargebildene» fra 60- og 70-tallets Marker.

Tilskudd fra forskjellig hold har gitt Fotohistorisk Forum godt teknisk utstyr til jobben, og mange er ivrige etter å hjelpe til. Her representert ved Marit Egeberg Krog, Finn Wahl, Jørn Fjeld og Randi Krogh (nærmest).

markingene

råderetten over sine gamle, private bilder?

– Nei, og det behøver de ikke å være heller. Man kan selv velge om man vil frigi bildene for bruk eller om man vil reservere seg retten til å godkjenne hver enkelt forespørsel. Men det har ikke vært noe stort tema, alle synes å sette pris på at deres gamle bilder kan være til nytte og glede for andre, forteller Krogh.

– Dessuten er det mange som kanskje mangler navn på noen personer som er avbildet og som håper at andre kan bidra med informasjon som de ikke har om sine egne bilder. Og det har skjedd i flere tilfeller, ikke minst på de kveldene hvor vi har reist rundt på skoler og grendehus og invitert folk til å komme med og snakke om sine gamle bilder, sier Wahl.

Tilgjengelig

Mer slik utveksling av informasjon og gode historier håper man vil komme når fotoskatten nå etter hvert vil bli gjort enklere tilgjengelig for publikum. Så langt er det forholdsvis få som har innblikk i det som er samlet inn, men man vet at interessen er stor.

– På julegateåpningen for et par år siden hadde vi en utstilling i et vindu der bilder fra samlingen ble vist i tilfeldig rekkefølge på en stor skjerm. Det var fullt av folk foran det vinduet i flere dager, og vi vet at flere ble inspirert av det de så til å gå hjem og lete frem egne bilder, sier Randi Krogh.

Forhandlere søkes til nytt strømiddel

TRIAS Grip Fix er et rent strømiddel mot glatt is. Enkelt å bruke. Ingen forurensning. Utmerket til bruk på trapper, fortau og i innkjøringer. Leveres i to størrelser: 10 liter og 5 liter.

Interessert i å forhandle dette spennende produktet?
Ta kontakt med **TRIAS Norway AS**, Postboks 10, 1798 Aremark
Tlf. 69 19 95 00 - Fax 69 19 95 01. E-post: trias@trias.no

Våpenlåven

Først i Norge med alt av utstyr til villsvinjakt

Stort utvalg innen

- jaktvåpen
- ammunisjon
- jaktutstyr
- jaktstøvler
- foringsautomater, viltkamera, tjære m.m.

Stikk innom for en hyggelig jaktprat i idylliske omgivelser

Åpningstider:

Mandag 11–17 • Tirsdag 11–17
Onsdag 11–20 • Torsdag 11–17

Adresse: Løverød, 1798 Aremark (mellom Aremark sentrum og Bjørkebekk). Telefon **90 77 85 00** • www.vapenlaven.no

Hun har drevet idrett siden hun var ti år gammel. Ble faktisk så god at flere NM-gull havnet hjemme i Aremark. I dag har hun lagt opp, men forsøker å føre arven videre gjennom friidrettsskolen for bygdas annenklassinger. Det var også idretten som førte henne inn i en spennende yrkeskarriere.

Nåler og massasje i Aremark

Unn Merete Lie og mannen Lars Martin Jæger er trenere for friidrettsskolen i Aremark. Her er Unn Merete sammen med et knippe unge utøvere. Foto: Øyvind Ottersen

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Unn Merete Lie har siden 1996 drevet Aremark Akupunkturklinikk. Jobber 70 prosent og har pasienter fra Aremark, Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Marker og enda noen andre steder.

– Jeg har masse å gjøre. Behovet er stort. Jeg kunne ha jobbet fullt, men det har jeg ikke anledning til. Har så mye annet jeg må bruke tiden til, sier Unn Merete Lie.

Alternativ behandling

Aremark Akupunkturklinikk tilbyr akupunktur, den tradisjonsrike kinesiske behandlingsmetoden, og triggermassasje, den vestlige medisins form for akupunktur.

– Jeg bruker både nåler og massasje, triggermassasje. Det vil si behandling av spesielle triggerpunkter. Tankegangen er helt annerledes enn i tradisjonell medisin. Det fysiske og psykiske går hånd i hånd, sier hun.

– Hvilke plager kan Unn Merete kurere?

– Jeg har spesialisert meg på muskler. Ikke unaturlig med min idrettsbakgrunn. Men jeg behandler også pasienter med søvnproblemer, allergier, astma, hetetokter, mageproblemer og menstruasjonsplager. For å nevne noe.

– Er det noe du ikke kan kurere?

– Ja, helt sikkert. Jeg er nøye på å si fra hvis det er plager jeg ikke kan gjøre noe med. Har et

godt samarbeid med vår nye, fantastisk hyggelige og flinke lege Rita Martinsen. Jeg sender mange pasienter til henne. Det er bedre å behandle én mindre enn å overse en alvorlig sykdom.

Eliteutøver

Unn Merete Lie vokste opp på gården Nordby i Aremark. Bondejente, med andre ord.

– En fin oppvekst. Det er godt for barn å vokse opp på gård, sier hun.

– Som 10-åring ble hun «kappret» av bygdas entusiastiske friidrettstrener Jan Henrik Jæger. Siden har hun levd et liv med idrett. At hun i mange år har vært gift med gamletrenerens sønn, Lars Martin, også idrettsmann, har gitt tilværelsen et klart idrettspreg.

Unn Merete Lie kastet blant annet spyd og slegge. Holdt på aktivt på 1990-tallet og konkurrerte mot verdens beste kvinnelige spydkaster, Trine Hattestad.

– Bitter på at du holdt på akkurat da Trine var med?

– Nei, tvert imot. Var privilegert som fikk konkurrere mot Trine, sier Unn Merete, som i flere år var nest best i landet – etter Trine Hattestad.

– Men det var veldig langt frem. Min pers i spyd er 51,94. Trine kastet 70 meter!

Unn Merete fikk mange NM-medaljer. Høy-

depunktene er to gull i spyd, fire i slegge og to i stille lengde. Persen i slegge er 59,39.

Skulderskade

– Jeg fikk en skulderskade, som alle spydkastere får. Det ledet meg inn på yrkesvalget. Ingen behandling hjalp, før jeg kom til en akupunktør. Det fikk meg til å tenke på en slik utdanning. Tok akupunktur og medisin grunnfang i Oslo og idrettsmassørutdannelse i Stockholm. Som en del av utdannelsen var jeg også tre uker i Kina for å se akupunktur på kinesisk, sier hun.

Før Unn Merete startet på denne utdannelsen hadde hun tilbrakt to og et halvt år på college utenfor Houston i Texas.

– Lars Martin og jeg ble kontaktet av en friidrettstrener som ville ha oss over. Vi hadde truffet ham under et treningsopphold i Austin, Texas i 1990. Året etter dro vi, og jeg angrer ikke ett sekund. Hver dag var en opplevelse. Utrolig profesjonelt miljø. Lærte mye, ikke minst språk, og ble en bedre idrettsutøver. Anbefaler alle å ta et utenlandsopphold, sier hun.

Ihuga aremarking

– Hvor mye aremarking er du?

– 110 prosent! Sier Unn Merete og ler godt. Hun er ei gladjente av de sjeldne, og har pågangsmot og tæl i massevis.

– Jeg har prøvd bylivet og savner det ikke. Vi har det veldig godt i Aremark. Trivelige mennesker, stille og rolig. Slår av en prat med folk hvor som helst, ikke minst på butikken. Det er sosialt, nært og hyggelig.

– For nært, kanskje?

– Det er kanskje medaljens bakside. Det er ikke alltid like positivt at alle kjenner alle. Men det kan jeg leve med. Vi har det godt i Aremark.

– Og målet med friidrettsskolen?

– Nå er ungene så små at vi først og fremst aktiviserer dem. Så får tiden vise om noen vil bli noe mer. Det er mulig å bli god i friidrett, selv om man kommer fra et

lite sted. Ikke som i ballidretter. Da må man etter hvert oppsøke større miljøer.

– Hva vet du om dine naboer i nord?

– Ikke mye. Har gjennom årene hatt endel kontakt med Marker. Mitt eneste forhold til Rømskog er at vi kjøpte en 4-hjuling der oppe for en tid tilbake. Men begge kommunene er som Aremark. Vi har samme mentalitet, og jeg er glad for samarbeidet. Det er viktig, for Aremark må for all del ikke bli en utkant i Halden. Det er det verste som kan skje oss.

– Det er godt for unger å vokse opp på gård.

Jernbanen som aldri ko

På slutten av 1800-tallet var jernbaneutbygging en prioritert oppgave i Norge. Rundt forrige århundreskifte lå planene klare for et sidespor fra Rakkestad til Stora Lee i Aremark. Men planene ble aldri noe av. Den skremmende prisstigningen like etter første verdenskrig bidro sterkt til at planene ble skrinlagt for godt.

ØVIND OTTERSEN, TEKST

Etter åpningen av Eidsvoldbanen i 1854 ble det lagt milevis med jernbanespor over hele landet. I Østfold fikk vi Smaalensbanen og senere østre linje.

Slike planer var det gjennom årene mange av, men få kom så langt som prosjektet som omfattet et sidespor fra Gautestad i Rakkestad til Stora Lee i Aremark. Ideen dukket opp på slutten av 1800-tallet, og først i begynnelsen av 1920-årene ble planene lagt bort. Da hadde inflasjonen etter første verdenskrig fått prosjektet til å bli så dyrt at de stadige utsettelsene ble til permanent skrinlegging.

Mange planer

Foruten sidesporet gjennom Degernes og Aremark forelå det planer om jernbane på Øyerens vestsida, fra Lillestrøm til Spydeberg. Et alternativ var Lillestrøm – Tomter. En annen komité så på muligheten for jernbane fra Spydeberg til Moss, via Hobøl og Son. Også på østsida av Øyeren forelå det jernbaneplaner. Her var Fetsund utgangspunkt og

Mysen et knutepunkt.

Et spor mellom Skotterud og Bjørkelangen i Akershus hadde inntegnet sidespor til Mysen. I 1901 beregnet man prisen på en bane fra Mysen til Ørje. Den ville koste 1,6 millioner kroner. En jernbaneforbindelse mellom Halden og Ørje, med sidespor til Rakkestad og Strømsfoss ble det flere ganger søkt fylket om støtte til. Men heller ikke det prosjektet ble det noe av. Også andre mindre strekninger forelå det planer for, men heller ikke dem ble realisert.

Degernes – Aremark

Da var det planene om et sidespor fra Gautestad i Rakkestad, gjennom Degernes til Aremark og Stora Lee som så ut til å være mest realistisk å få gjennomført. Prosjektet var da også nesten i havn før det hele rant ut i sanden.

Bakgrunnen for planene var først og fremst interessen for å frakte tømmer, et alternativ til fløtingen på Haldenvassdraget. Et sidespor ville gjøre det mulig å frakte tømmer fra Sverige på en rask og effektiv måte helt ned til utskipningshav-

nen i Fredrikstad. Men allerede ved århundreskiftet var turisme og annen persontrafikk nevnt som noe av grunnlaget for et sidespor.

To alternativer

Det forelå to alternativer for planene om et slikt sidespor. Hovedønsket var å få en jernbaneforbindelse fra Gautestad og helt til Stora Lee ved Tolsby, en strekning på 42,4 kilometer. Men om dette ikke lyktes, så man for seg muligheten for i det minste å få banen frem til Strømsfoss, en strekning på 29,3 kilometer.

Jernbaneplanene mellom Gautestad og Stora Lee var langt fra noe urealistisk luftslott, selv om de altså aldri ble noe av. Det var tunge instanser som ivret for banen, og i ettertid kan man si at uheldige omstendigheter satte en stopper for dette sidesporet. Så kan man bare spekulere i hva en slik bane hadde betydd for denne delen av indre Østfold. Kanskje ville den vært en stor turistattraksjon i dag. Eller kanskje den ville vært nedlagt og demontert slik det har gått med mange tilsvarende spor andre steder i landet.

Et organ som ivret ekstra sterkt

for disse jernbaneplanene var Degernes sognestyre, som henstilte til ordføreren om å ta saken opp i herredsstyret. Sognestyret ville bevilge penger dersom herredsstyret gjorde det samme. Kort tid etter bevilget herredsstyret 200.000 kroner etter en het debatt der ordførerens dobbeltstemme avgjorde. Saken kom opp i neste møte, og da ble vedtaket omgjort. Sognestyret tok imidlertid affære og bevilget selv 125.000 kroner. Vedtaket var enstemmig, på betingelse av at sporet ble lagt via Storetorp, Heier, Skarpholt og Erte. Dette skjedde rundt 1910, altså tifemten år etter at de første planene ble lagt frem.

Oppstukket

Det var stor interesse for planene, og dette bekreftes av at Stortinget bevilget penger til oppstikking og undersøkelse av traseen. Interessen bekreftes også av at det lokalt ble samlet inn hele 1,1 million kroner, et enormt beløp den gang. Totalt lød kalkylene på 4 millioner kroner i 1915. Men prisstigningen i krigsårene første til at byggesummen stadig måtte justeres. Allerede i 1918 anty-

Her ved det gamle tollstedet på Tolsby skulle endestasjonen for jernbanen mellom Rakkestad og Stora Lee ligge. I bakgrunnen skimtes Stora Lee Camping. Meningen var at tømmeret skulle dras direkte fra vannet og ombord i toget for videre transport til Fredrikstad. Foto: Siri M. Dalnoki.

Om til Aremark

Strømsfoss var lansert som alternativ endestasjon for jernbanen dersom man ikke fikk bygget den helt til Stora Lee. Planene gikk ut på å bygge jernbanesporet over vassdraget omtrent her ved kraftstasjonen. Foto: Jørn Fjeld.

det man at selv 6 millioner kroner var i snaueste laget. I 1917 ble det søkt amtstinget om 300.000 kroner, men søknaden kom for sent. Den ble

behandlet på nytt i 1918, men saken ble utsatt av hensyn til andre planer og fylkets økonomi. Man mente dessuten at planene talte å vente slik

at Stortinget kunne behandle saken i 1921–22. Dermed rant det hele ut i sanden, og det kom aldri noen jernbane fra Rakkestad til Aremark.

Tømmertransport

Hovedhensikten med anleggelse av jernbanespor fra Rakkestad til Stora Lee var å sette de store skogdistriktene i grenseområdet i lett og tidsmessig forbindelse med nærmeste utskipningssted.

Beregningene tilsa at jernbanen fullt ut ville kunne konkurrere med fløtingen. Det ble nøye beregnet hvor mye tømmer og andre produkter som ville kunne sendes med jernbane. Det var snakk om slipetømmer, foredlet sagtømmer, props, ved og tremasse. Det ble også nevnt feltspat og skjellsand.

Det ble også argumentert med at jernbanen ville gi bedre kommunikasjon for folk i Degernes, Aremark, Rødenes, Øymark og på svensk side. Til og med turisme ble nevnt, og da snakket man om å utnytte muligheten for en rundreise som omfattet jernbane og bruk av det svenske kanalsystemet.

Ta vare på det kjæreste du har

Marker
sparebank
– førstevalget

For kun kr. 4,40 pr. dag

(kr. 135 pr. måned) kan du forsikre barnet – eller barnebarnet – for inntil 1,75 mill. mot skader som følge av sykdom eller ulykke*.

70% av uførhet/invaliditet hos norske barn skyldes sykdom og 5% ulykker.

En barne- og ungdomsforsikring med **sykdomsdekning** anbefales derfor på det sterkeste.

* Kan kjøpes fra barnet er fylt 3 måneder t.o.m. 17 år, og opphører ved fylte 26 år.

Kontakt Marker Sparebank om Barne- og ulykkesforsikring eller andre typer forsikring

TERRA

ØRJE – 69 81 04 00

AREMARK – 69 19 82 00

RØMSKOG – 69 85 97 00

Duke Ellingtons orkester

- Ledet av pianisten Edward Kennedy «Duke» Ellington (1899–1974)
- Etablert i Washington D.C., USA, 1917.
- Fikk sitt gjennombrudd på The Cotton Club, New York city, NY, i 1927.
- Orkesteret ble verdensberømt i 1930-årene og turnerte i hele verden.
- Svært mange av jazzmusikkens største navn var innom orkesteret.
- Duke Ellingtons orkester var i sving frem til noen år etter Ellingtons død.

E18 har i uminnelige tider, på samme måte som vassdraget, vært en viktig kommunikasjonsnerve tvers gjennom distriktet. Mens lokalbefolkningen har hatt perspektivet Mysen–Töcksfors, har ytterlighetene Oslo og Stockholm vært glemt. Men mellom hovedstedene har det fartet både større berømheter og større kjeltringer enn noen kunne ane.

Noen har stoppet opp i Grenseland. Og noen kuriøse historier har oppstått i møtet mellom lokalbefolkningen og de fremmede. Her skal vi gjenfortelle en slik, som vi føler fortjener et større publikum. Og vi hører gjerne fra deg om du kan flere!

Verdensberømte Duke Ellingtons orkester spilte aldri i Ørje. Men det var ikke deres skyld at det ble slik. «The Duke» trivdes nemlig her. Og konserten som aldri ble noe av, skulle trolig vært et takk for mottagelsen han fikk i Slusebyen.

Da The

TORE ROBERT KLERUD, TEKST

For uinnvidde høres dette ut som feberfantasier. Men historien er sann og utspilte seg midt i Ørje sentrum for snart 70 år siden.

Duke Ellingtons orkester hadde i 1939 rukket å bli verdensberømt. Avstandene i verden var adskillig lengre da enn nå, men musikerne la likevel ut på flere turneer langt utenfor sine hjemtrakter på USAs østkyst. På våren i 1939 var det Europa som sto for tur, og mye av april måned ble tilbragt med et hektisk spilleprogram i Sverige.

Avstikker til Norge

Orkesteret kom til Sverige fra Danmark den 11. april og forlot Sverige med kurs for London og New York den 1. mai. Den svenske turneen er godt dokumentert på diverse internett-kilder, men «avstickaren till Norge» som nevnes der, er det vanskelig å finne informasjon om.

Bortsett fra i Ørje.

Den svenske turnéplanen viser et kort opphold mellom en konsert i Karlstad 18. april og neste i Örebro den 21. april. Disse datoene var tirsdag og fredag. Ergo er det rimelig å anta at den antydende konserten i Oslo må ha funnet sted onsdag 19. eller torsdag 20. april 1939. Og midt på dagen en av disse to dagene kunne det ha blitt en liten improvisert konsert i Ørje også.

Erik Magnæs er i dag advokat i Oslo. I 1939 var han ikke engang påtenkt, men hans foreldre Margit og Arne Magnæs drev café i den vestre delen av Murgården i Ørje sentrum, der hvor inngangen til tidligere Ørje Matsenter er i dag. Det var her de plutselig troppet opp, de verdensberømte musikerne, da tollklareringen var unnagjort i nabobygningen og sulten skulle stilles før videre ferd mot Oslo.

En stor opplevelse

– Jeg har hørt historien gjenfortalt mange, mange ganger. Dette var nok den største begivenheten mine for-

eldre opplevde mens de drev denne cafeen mellom 1933 og 1940, sier Magnæs.

Hans gjenfortelling starter med at følget på 7–8 tropper opp i cafeen. Mediene var fattige på bilder den gang, og det er lett å anta at mang en berømt kunne passere ubemerket på grunn av språkproblemer og manglende gjenkjennelse.

Språkbarrieren var nok der i dette tilfellet også, tror Magnæs. Men legger til at han har forstått det slik at det var med folk fra det norske eller svenske managementet i følget, og at de med såvel brask som bram introduserte berømtethene for en lettere sjokkert Margit Magnæs ved disken.

Tok over kjøkkenet

Deretter gikk det slag i slag i den lille cafeen:

– Jeg fikk inntrykk av at de hadde det travelt, som om de allerede var sent ute, og at konserten i Oslo skulle være allerede samme kveld. Og at de nærmest på eget initiativ tok

over hele kjøkkenet for å få maten slik de ville, forteller han.

De røslige amerikanerne visste hva de ville ha. Om det var mengden mat, eller det faktum at de ønsket seg noe utenfor det den beskjedne menyen kunne friste med, vites ikke, men faktum er at noen i følget bega seg til Louis og Ragnvald Herrøds nybygde kolonial på nabotomten og handlet kjøttvarer. Ifølge kilder som Marker Historielag refererer skal det ha vært Ellington selv.

– Imens var de andre travelt opp-tatt med å vispe egg til eggerøre. De skal ha tømt kjøkkenet for egg, og min mor fortalte med særlig stor beundring om hvor energisk musikerne vispet. Språkproblemene var nok betydelige, men ikke desto mindre skal det ha vært meget munter stemning i kjøkkenet mens dette pågikk, forteller Magnæs.

Det hektiske besøket kan ikke ha vart så lenge. Følget samlet seg i cafeen og spiste raskt, før de takket seg ut døren og bega seg videre mot hovedstaden. Men der hvor Magnæs

ELLINGTON-BORDET: Erik Magnæs ble født først seks år senere, men er oppvokst med historien om da Ellington besøkte foreldrenes café i Ørje. Bordet som Duke Ellington spiste ved er tatt vare på, og befinner seg i dag i kjellerstuen i Magnæs hus i Oslo. Foto: Marianne Magnæs

BLOMSTERGUTT: Arne Andersen var syv år gammel i 1939, og hadde plukket blåveis tidligere på dagen. Buketten ble trolig overrakt til orkesteret akkurat da fortas-konserten tok til – og ble avbrutt.

BEGIVENHETENES SENTRUM: Duke Ellingtons orkester var ikke lenge i Ørje, men besøket en aprildag i 1939 satte sentrum på hodet. Orkesteret spiste i cafeen i Murgården midt i bildet, etter å ha stemplet sine reisepapirer i tollstasjonen i huset lengst til høyre. Og Duke Ellington selv skal ha oppsøkt Herrøds kolonial, til venstre i bildet, for å spe på med mer kjøttvarer til måltidet.

Duke dukket opp

historie slutter, kan Arne Andersen bidra med historien fra et annet perspektiv:

Han var ca. syv år gammel på denne tiden, og minnes at guttegjengingen tilbragte mye tid midt i sentrum. Trafikken var liten, og når det av og til stanset reisende av eksotisk herkomst ved tollstasjonen i eiendommen Østgård, der hvor trafikkskolen holder til i dag, så ble det behørig registrert av den oppvoksende slekt.

– Det passer at dette var en mild og fin aprildag. Jeg hadde vært i Lihammeren og plukket blåveis sammen med kameraten min, Leif Søgård, og mødrene våre, Dagny Søgård og Hulda Andersen. Da vi kom ned i sentrum, så vi fulget på vei inn i tollstasjonen, og vi fant på en eller annen måte raskt ut at det var Duke Ellingtons orkester, som vi allerede som barn visste var verdensberømte, forteller han.

Instrumentene på taket

Andersen mener at fulget kjørte i

buss med instrumentene surret fast på taket, og selv om hele besøket nok var over i løpet av en time eller to rakk ryktet å spre seg. Bare det å se et slikt følge bestående av røslige mannfolk med mørk hudfarge var stort i seg selv for en syvåring i Ørje den gang, og at det var verdensberømte artister gjorde ikke saken dårligere.

– Vi må ha løpt rundt og fortalt om dette mens musikerne var inne på cafeen og spiste. For da de kom ut igjen og skulle reise videre, var det temmelig mye folk som flokket seg rundt bussen i gata. Mest barn, selsvagt, men mange andre også, minnes Andersen.

Til forskjell fra Magnæs fikk ikke han inntrykk av at det hastet særlig for ensemblet å komme videre. Tvert imot lot de til å være mette og fornøyde etter måltidet, og de ville takke for seg med å spille litt for de mange fremmøtte.

– Jeg minnes at en av musikerne klatret opp på panseret på bussen og tok ned en saxofon fra taket som

han så vidt begynte å spille noen toner på. Jeg hadde med buketten med blåveis som jeg hadde plukket tidligere på dagen, og jeg tror jeg fikk overrakt den til noen i orkesteret, men det er mulig jeg aldri rakk det, sier han.

Brå slutt

Det gemyttlige lille opptrinnet fikk nemlig en brå avslutning, som må ha fortonet seg som en noe spesiell opplevelse for de verdensvante musikerne.

– Lensmann Lislegaard hadde fått nyss om folkeansamlingen i Storgata og så seg nødt til å gripe inn av hensyn til den offentlige ro og orden. Om han kom dit personlig husker jeg ikke, jeg tror ikke jeg så ham, men i hvertfall fikk han gitt streng beskjed – muligens via tollstasjonen – om at det ikke skulle spilles musikk på fortuet. Dermed ble det eneste vi hørte fra det berømte orkesteret de få tonene som saxofonisten blåste mens han satt på bussens framskjerm. Saxofonen

ble øyeblikkelig surret fast på buss-taket igjen, og musikerne vinket farvel mens bussen kjørte avgårde mot Oslo, forteller Andersen.

Minne for livet

Om Duke Ellingtons orkesters møte med Ørje og lokalbefolkningen kan altså svært lite sies med sikkerhet. Lite annet enn at de ble mette, og at de tydeligvis satte pris på velkomsten de fikk. Noen konsert på fortuet ble det definitivt ikke, men de laget et minne for livet for mange av de som fikk oppleve seansen.

Og kanskje var opplevelsen av å bli jaget for ikke å forstyrre ro og orden i seg selv så spesiell at de verdensberømte musikerne også husket besøket en tid etterpå ...

Bakergården er en viktig brikke i det gamle sentrumbildet i Ørje. Den var nær å bli revet, men er i dag en perle takket være cafévert Elisabeth Slevigen (til v.) og eierne Solveig Brække og Jørn Fjeld.

Bakergården – fra r

Etter ett års drift konstaterer cafévert Elisabeth Slevigen at Ørje-folk har fått litt mer kontinentale lunchvaner enn de hadde tidligere. Og at det har blitt mer liv i den gamle delen av sentrum.

TORE ROBERT KLERUD, TEKST OG FOTO

Det var jubel og kødannelser da dørene til nyoppussede Bakergården Café ble åpnet for publikum før jul i 2007. Og om alle satte pris på initiativet og den friske satsingen, så ville nok ikke alle satt pengene sine på at det skulle gå bra i lengden.

Til det var kanskje den gamle delen av Ørje sentrum litt for nederlagsdømt.

Et drøyt år har gått, nyhetens interesse har lagt seg, og det har gått veldig mange hverdager siden åpningen. Og Elisabeth er fremdeles på plass.

– Det går bra. Folk er fornøyde, konstaterer hun og legger til at Ørje-folk har fått øynene opp for nymotens kaffedrikker i mye større utstrekning enn hun hadde våget å håpe på. Og legger trøstende til at

gammeldags, sort kaffe også er helt «i tiden» når undertegnede velger en slik kopp fremfor det moderne «jåleriet».

For kaffe – i alle ordets betydninger – er blitt en solid bestselger i Bakergården. Mange benytter også anledningen til å innta lunchen på café, på kontinentalt vis, og mange passer på å legge kundemøter og andre forretningsavtaler til lokalene i det som en gang var en litt stille del av sentrum. En utvikling som cafeen har vært med på å snu det siste året.

Elisabeth har fått det hun ønsket seg: En egen café i et tradisjonsrikt og særpreget lokale, og en trygg og god arbeidsplass for seg selv og et knippe ansatte. Det har vært mye mer jobb enn hun trodde, og det har kostet mye mer penger, men også gitt tilsvarende mye mer tilbake.

Solveig Brække og Jørn Fjeld er minst like fornøyde. Det er de som eier gården og som restaurerte det gamle forretningslokalet nettopp til dette formålet, da de følte at en slik oase ville være helt riktig å satse på.

– Etter helrestaureringen har gården kostet nærmere fire millioner kroner, så det er ikke nødvendigvis lønnsomt å være nostalgisk, i hvertfall ikke på sikt. Men det har blitt fint, og vi vet at det på sikt vil være helt riktig å satse på å bevare denne perlen fra det gamle Ørje sentrum, understreker Fjeld.

Da paret kjøpte Bakergården, var det egentlig med tanke på den store eiendommen, som bare tildels er bebygd. Tanken på å modernisere den gamle gården ganske omfattende ble raskt skrinlagt da de oppdaget hvor mye av den gamle historien som lå bevart i den, og i dag er den brakt tilbake til det utseende den hadde da den sto ferdig for litt over 100 år siden.

– Da Kong Haakon besøkte Ørje tidlig på 1900-tallet, ripet noen inn kongemonogrammet i en av vindusrutene. Det er der fremdeles. Og

bakeriet, som var i drift her fra starten og frem til 1967, sto temmelig intakt i kjelleren. Vi fant til og med gamle uåpnede smørpakker fra den gang, sier eierne, som har hatt en enorm jobb med å rydde og saumfare gamle bilder på jakt etter historikken og sjelen i huset.

Nå nærmer de seg en ny milepæl. Kjelleren, hvor selve bakeriet holdt til, er snart ferdig restaurert: Den store bakerovnen er intakt. Brønnen i gulvet – som var i bruk under bakeriets første år – er gravd frem igjen og er blitt et meget spesielt dekorativt element under en tykk glassplate. Alt ligger til rette for kreativt bruk av lokalet.

Hva det blir til i kjelleren på sikt vet ikke eierne. Men de konstaterer at nyvinningen gir nok en mulighet for å skape både aktivitet og omsetning i huset.

– I første omgang blir det nok noen arrangementer her med levende musikk utover våren. Så får vi se om det er liv laga for noe slikt. Vi har så vidt prøvd litt allerede, og interessen var upåklagelig, sier en travelt opptatt cafévert.

Elisabeth Slevigen er fornøyd etter et års drift av Bakergaarden café. Det er mye jobb, men tilbakemeldingene fra blide gjester gjør det likevel til en drømmejobb.

Det har kostet mye penger og vært mye jobb å restaurere den gamle gården i Ørje. Men det har vært verdt det, slår eierne fast. (Foto: Privat)

Øønne til perle

I kjelleren er den gamle bakerovnen intakt, og en gammel maskin til trilling av boller skaper et unikt miljø. Lokalet skal igjen fylles av liv, på en eller annen måte. (Foto: Privat)

Fakta

- Bygget av og eid av familien Andresen helt frem til 1990-tallet.
- Familien Andresen drev bakeri og bakeriutsalg i gården frem til 1967.
- Med et lite unntak sto gården tom fra 1967 og til eierskiftet på 1990-tallet.
- Sterke krefter ivret for riving til fordel for parkering på 1980-tallet.
- Gården ble reddet av nye eiere på 1990-tallet.
- Solveig Brække og Jørn Fjeld kjøpte og totalrestaurerte gården i 2006–2007.

Aremark aktuell i forbindelse med innspillingen av den nye Gråtass-filmen. Foto: Lom kommune

Gråtass til Aremark

I 2010 skal det spilles inn en ny film med den folkekjære traktoren Gråtass. Bøensæter og Strømsfoss i Aremark er høyst aktuelle steder for innspillingen.

Fantasi Fabrikken venter svar i februar/mars på en søknad om støtte gjennom Norsk Filmfond. Budsjettet er på omlag 15 millioner kroner.

Over 120.000 store og små så i løpet av høsten 2004 den første filmen om Gråtass på kino. Våren 2010 er det meningen at filmingen av nummer to i rekken skal starte. Bøensæter, Strømsfoss og andre steder i Aremark er aktuelle innspilningssteder. Både Alf Ulven og ordfører Tore Johansen er

svært interessert i prosjektet. Ulven forteller at han har skrevet kontrakt med Fantasi Fabrikken. Han ser på innspillingen og ringvirkningene av Gråtass som veldig positive for bygda, turismen og ikke minst for Strømsfoss.

Det var Fantasi Fabrikken som tok kontakt med Alf Ulven om dette for en tid tilbake. Blant annet ville man vite om Ulven ønsket å delta i Gråtass-aktivitetene framover. Det sa han altså ja til.

Hotell i Strømsfoss?

Alf Ulven i Strømsfoss ligger ikke på latsiden. Han har i mange år jobbet iherdig for å utvikle Strømsfoss. Nylig la han ut et nytt boligfelt helt inntil vassdraget. Så langt er tre av tolv flotte tomter solgt. Videre planlegger han et eget Turisten-hus, som skal bli base for DS «Turisten» når den gamle Haldenvassdragets Dronning er på vannet igjen til sommeren. Videre har Ulven planer om å bygge et hotell i Strømsfoss. 60 rom og tusen kvadratmeter avsatt til kulturformål er hva Ulven har tenkt seg. Men det stopper ikke med dette. Alf Ulven vil gjerne ha amfiteater på Kanaltangen og større fokus på de historiske begivenheter som har preget Strømsfoss gjennom årene.

Alf Ulven ser gjerne at Strømsfoss i fremtiden blir nærings- og turistcenteret i Aremark.

Informasjon

– Jeg er ikke negativ til prosjektet, bare opptatt av at ideer forankres innad i bygda. Rømskog trenger folk som har med seg noe, ikke bare lykkejegere, synes Helene Jovall Dahl i etterkant av folkemøtet om Placement-prosjektet i Rømskog.

SIRI M. DALNOKI, TEKST OG FOTO

Gert Rietman i Placement Utvikling AS gjestet i midten av januar Grenseland-kommunene. Ikke bare for å holde folkemøter i Aremark, Marker og Rømskog, men også for å se på distriktet og hvilke muligheter og utfordringer som finnes. Deltaelsen på folkemøtet i Rømskog vitnet om et stort engasjement for prosjektet.

Natur og mindre stress

Ordfører Nils Nilssen ønsket velkommen og forklarte om bakgrunnen for å delta i prosjektet med Placement Utvikling AS.

– Kommunen har noen hovedmål. En av disse er at bygda skal ha 750 innbyggere innen utgangen av 2010. Vi ser at det blir vanskelig å oppnå. Men for å kunne opprettholde det tjenestetilbudet vi har i kommunen i dag, må vi opprettholde innbyggertallet, innledet Rømskog-ordføreren før Gert Rietman tok ordet:

– Kona mi og jeg flyttet til Norge i '97. Grunnen var at vi ville oppfylle en gammel drøm. Vi ønsket oss litt mer plass, natur og litt mindre stress.

Kona fikk jobb som intensivsykepleier, og Gert Rietman jobbet på arbeidskontoret. Jobben gjorde at han fikk opp øyne for Distrikts-Norge, og han så behovet mange små kommuner hadde. Nemlig å få opp innbyggertallet.

– Målet mitt var først og fremst å skaffe min egen arbeidsplass. I dag er firmaet på åtte ansatte, men vi har ingen mål om å bli større. Vi har jobbet med å skaffe innbyggere til norske og svenske kommuner siden 2003, forklarer Rietman.

Ny kreativitet

Videre forklarte Gert Rietman om hvorfor nederlendere vil flytte til Norge, og hva slags mennesker dette er. Han sier Placement bruker mye tid på å snakke med eventuelle nederlandske emigranter for å forberede dem på hva som venter i det

Placement Utvikling AS holdt et folkemøte i Rømskog.

Gert Rietman i Placement oppfordrer alle som har en eiendom til salgs eller leie om å ta kontakt.

nye landet. I løpet av oppholdet i Aremark, Marker og Rømskog ønsket Rietman å få et bilde av hvilke muligheter, og hvilke utfordringer, Grenseland har.

– Vi oppfordrer alle som har et hus eller en leilighet til salgs eller leie å ta kontakt med oss. Å formidle eiendom er en del av prosjektet. Så vi kan markedsføre eiendommer til nederlendere uten at det vil koste noe, opplyser Rietman.

På slutten av møtet fikk alle mulighet til å stille spørsmål. Noen lurte på hvordan nederlenderne skulle lære seg norsk, og noen ville vite mer om hvordan prosjektet finansieres. Ordfører i Aremark, Tore

n for folket

Rømskog i midten av januar.

Fine forhold på Kjølén

Lange perioder med kulde er akkurat hva ildsjelene i Ørje IL og Töcksfors IF har håpet på. Det har gjort forholdene ideelle for produksjon av kunstsnø. Skianlegget Over Kölen på grensen har derfor hatt lange perioder med flotte forhold.

Etter et par trøstesløse vintere har den driftige gjengen endelig fått hjelp av værgudene. Fortsetter det slik i månedene fremover, kan skiløpere i alle aldre se frem til mange dager og

kvelder med ski på beina. Kanskje er det også en ny Ola Vigen Hattestad et sted der ute.

Nils Skogstad, gamle-ordføreren i Marker, er en av dem som har æren for det flotte anlegget. Han vil gjerne at så mange som mulig benytter seg av skiløypene på grensen. Her er garderobeanlegg, kafeteria og flomlys.

– Det er bare å ta med seg skiene, enten du bor i Aremark, Marker eller Rømskog, sier han.

EN PLASTBEDRIFT MED 40 ÅRS ERFARING

Vakuumforming og CNC-fresing av plast

Ny Plast

Moene, 1798 Aremark. Telefon 69 19 84 88
www.nyplast.no • e-mail: benthe@nyplast.no

Helene Jovall Dahl og Lasse Christensen synes de fikk endel god informasjon på møtet. Her i samtale med Aremarks ordfører Tore Johansen.

Johansen, svarte på sistnevnte:
– Kostnadene vil kommunene finansiere gjennom utviklingsavtalen. Prosjektet koster litt over 60.000 kroner for kommunen per år. Det synes jeg er et lavt beløp i forhold til det vi får igjen av kompetanse og ny kreativitet i bygdene. For vi trenger ny kompetanse og kreativitet. Aremark trenger det.

Noe å leve av

– Vi er små kommuner. Vi må være aktive. Vi kan ikke bare sitte å vente på at det skal skje noe. Jeg tror pengene er verdt det, la Tore Johansen til.

Helene Jovall Dahl og Lasse

Christensen var blant rømsjingingene som overvar folkemøtet.

– Det er lite som skjer på Rømskog. Har selv barn i ungdomsalderen, og det er mye kjøring til Bjørkelangen. Om det kommer nederlendere eller nordmenn til Rømskog spiller ingen rolle. Men jeg tror bygdene overlever av ting som kommer innenfra. En kan ikke leve av natur alene. Man må ha noe å leve av. Jeg er ikke negativ til prosjektet, bare opptatt av at ideer må forankres. Rømskog trenger folk som har med seg noe, og folk som har lyst å ta del i og skape liv i bygdene, sa Helene Jovall Dahl i etterkant av møtet.

joker
– helt i nærheten

www.joker.no

LEGG HANDLETUREN TIL AREMARK (det lønner seg)

Vi satser ekstra på:

- Frukt og grønt
- Ferske brødvarer
- Gode middagstilbud
- Stort og variert vareutvalg

Åpent: 9–19 (15)

Taxi til busspris

Heretter blir det muligheter til å kjøre taxi til busspris mellom Ørje og Mysen i helgene. Det er Østfold Kollektivtrafikk som innfører ordningen etter at Nettbuss la ned helgeforbindelsen mellom de to stedene. Det nye tilbudet blir såkalt bestillingstaxi. Det vil si at du selv må bestille drosje dersom du ønsker å reise hele eller deler av nevnte strekning i helgene.

Er glatta et problem?

Frivillighetssentralen i Marker har gått til anskaffelse av håndstrøere til bruk på trapper og mindre utearealer. Tilbudet gis primært til eldre og andre med behov for et tilrettelagt tilbud. Håndstrøeren leveres med 3,8 kilo knust singel og etterfylles av Frivillighetssentralen ved behov.

Ta kontakt med Freddy Hagen i Frivillighetssentralen dersom dette er noe for deg.

Brannstasjon snart klar

Den nye brannstasjonen på Ørje blir etter all sannsynlighet innflyttingsklar til våren. Stasjonen er en del av en eksisterende næringsbygning på Kilebu, vis a vis Shell-stasjonen på E18. Marker kommune har investert 4,4 millioner kroner i ombygging og kjøp av lokalene.

Flexit sliter

Flexit, et av lokomotivene i Markers næringsliv, merker finanskrisen. Bedriften bestemte like før jul at tretten ansatte mister jobben. Disse kom på toppen av de åtte som allerede i september i fjor måtte gå.

Flexit produserer ventilasjonsanlegg og sentralstøvsugere. Årsaken til problemene er den kraftige nedgangen i byggebransjen som følge av finanskrisen.

Marker-budsjett på 194 mill.

Marker kommune har for inneværende år et budsjett på 194 millioner kroner. Budsjettet legger opp til at tjenestetilbudet skal opprettholdes. Nødvendige innsparinger foretas ved å holde stillinger vakante i administrasjonen.

To gauper kan felles

Ei gaupe på cirka 25 kilo ble skutt i Marker i mars 1999. Jegeren var Ole Petter Norum. Foto: Øyvind Ottersen

Aurskog-Høland og Rømskog har fått fellingstillatelse på to gauper under årets kvotejakt. Regionen omfatter også Marker, Aremark, en del av Halden og Nes øst for Glomma.

Fylkesmannen har kun gitt tillatelse til felling av ei gaupe i Aurskog-Høland, Rømskog og deler av Nes i de tre første ukene av jakta.

– Grunnen til dette er at jegerne i de sydligste kommunene ofte har dårligere sporingsforhold enn lenger nord. Dette har ført til at kvoten som oftest har blitt fylt i nord, til tross for at det er påvist gauper også

sydover. Dette har ført til både frustrasjon og konflikter blant jegerne, sier viltforvalter Asle Stokkereit til Indre Akershus Blad.

– Hvis det etter tre uker fortsatt ikke er felt gaupe i Marker, Aremark og Halden, blir det åpnet for jakt på dette dyret i hele regionen, sier Stokkereit.

Gaupejakta starter 1. februar.

Bli fosterforeldre!

FOSTERHJEMSTJENESTEN

Inviterer til informasjonsmøte
tirsdag 3. februar kl 18–21

Stabburveien 10, Fredrikstad

Velkommen!

Tlf. 69 36 18 80

www.fosterhjem.no/sarpsborg

REMA 1000

1870 Ørje. Telefon 69 81 30 20

Stubbegutt og Stubbejente leter etter flere folk som vil være skuespillere i filmen om Barnas Grenseland.

Stubbefolket trenger deg!

Til sommeren skal det spilles inn en film om Barnas Grenseland her i distriktet. Røvere, Stubbefar og Stubbemor er roller som skal besettes. Derfor jaktes det på lokale, skuespillerlystne folk.

SIRI M. DALNOKI, TEKST OG FOTO

Allerede i slutten av november i fjor ble det arrangert en pressekonferanse med hovedmål å skaffe skuespillere til de ulike rollene i filmen om Barnas Grenseland. Fristen for å melde interesse var i midten av januar, men det er ennå ikke for sent å bli med.

Spenningshistorier

– Særlig Stubbemor og Stubbefar trenger vi kandidater til, forteller Kjersti Berg Sandvik i Barnas Grenseland.

Rollene skal passe til en mann og en kvinne mellom 50 og 70 år. Det trengs også yngre skuespillere. Blant annet ett barn på cirka sju år, en gutt mellom tolv og femten år, og over femti statister i ulik alder.

Morten Myklebust i Fantasi-fabrikken er hjernen bak Stubbefolket. Han ser frem til innspillingen av filmen til sommeren.

–Vi er nå i fasen der vi skal skape

et godt produkt. Det er et marked for spenningshistorier, og Stubbefolket er jordnært, synes Myklebust, som for tiden skriver manus til filmen.

– Filmen skal bli på cirka halvannen time totalt. Kanskje det blir flere kortfilmer. Helst ønsker vi å finne gode skuespillere lokalt – enten de har erfaring eller om de rett og slett har en skuespiller i magen, legger han til.

Samarbeid

– De som har lyst å bli skuespiller i filmen kan ta kontakt med meg, sier Kjersti Berg Sandvik.

Innspillingsstart blir trolig 2. juni, og opptakene vil vare i cirka seks uker. Filmingen vil foregå både på norsk og svensk side av Grenseland, ute i skog og mark. Det skal bygges tre flyttbare bygninger.

Hvor og når filmen skal sendes jobbes det med.

– Prosjektet har vært et samarbeid på begge sider av grensen

fra dag én. Vi jobber opp mot flere aktører for å sende filmen på TV, både i Norge og Sverige. TV er viktig, men ikke avgjørende for oss. Vi jobber med alle muligheter, sier Myklebust i produksjonsselskapet.

Ola best i verden

Ørje-gutten Ola Vigen Hattestad går styggfort på ski denne vinteren. Sist helg var han som eneste nordmann i Vancouver i Canada for å teste neste års OL-løyper. På sprinten ble Ola nummer to. Det var første gang i årets sesong at noen i det hele tatt klarte å slå den sympatiske gutten fra Ørje i sprintsporet. Så er det bare å håpe at Ola Vigen Hattestad beholder den gode formen frem til VM senere i vinter.

Finn gode skiløyper i Rømskog

Alle som ønsker å benytte seg av skiene i Rømskogs flotte natur denne vinteren, kan få oppdatert rapport om forhold og hvor det er oppkjørte løyper. Informasjonen får du ved å klikke deg inn på kommunens hjemmeside: www.romskog.no

Espen Jensen trener Mysen

Ørje-gutten Espen Jensen er i trenerteamet til 3. divisjonslaget Mysen kommende sesong. Jensen trente divisjonskollega Askim i fjor. Espen Jensen skal lede Indre Østfolds beste fotballag sammen med Morten Fladberg. Ekstra spennende blir det i år fordi Mysen og Hærland har inngått et samarbeid. Det betyr at Jensen også skal ha hånd om Hærlands beste spillere. Inkludert Indre Østfolds beste spiller de siste årene, Erlend Brandsrud.

Markerminner

Interessen for lokalhistorie er stor i Marker. Tirsdagsklubben i Marker Historielag er med på å dekke publikums behov for gammelt lese- og bildestoff. I 2008 kom det tre hefter med minner fra gamle dager i Marker. Her er det noe for en hver smak. Artig lesestoff og mange flotte bilder som vekker minner for den eldre garde og som forhåpentligvis pirrer nysgjerrigheten hos de unge.

Vårens
nyheter strømmer inn!
Lørdag 24. januar er det
salgsinnsputt

Opptil **70%** avslag
Bordsalg 50-100 kr. på høst- og
vintervarer.
Telefon 69 81 17 33

**Du's
Dame & Herre
Mote**

Forfatter fra Aremark

Sissel Margrethe Børke fra Aremark debuterte i fjor høst som forfatter. Hennes historiske roman «Tårn-svalene» solgte godt hos lokale bokhandlere i Halden før jul. Sissel Margrethe het tidligere Hannaas og bodde på Aslakstrøm ved Strømsfoss. Nå bor hun i Halden. Handlingen i «Tårn-svalene» er oppdiktet, men bakteppet er autentisk nok og hentet fra miljøet i gamle Fredrikshald (Halden) tidlig på 1900-tallet.

Gårdshistorie i Øymark

Andre bind av gårds- og slektshistorien i Øymark kom ut like før jul. Forfatter Grete Brustad Nilsen har lagt ned et stort arbeid med bokserien som opprinnelig skulle bestå av tre bind. Nå viser det seg at stofftilfanget er så stort at det blir fire bind når alt en gang er ferdig.

Flere leser i Marker

Marker bibliotek opplevde en gledelig økning i utlånet i fjor. I løpet av 2008 ble det foretatt 39.029 utlån. Til sammenligning var tilsvarende tall 37.080 i 2007.

DS «Turisten» kommer i juni

I tolv år har det vært jobbet med DS «Turisten» etter at skroget ble hevet fra Femsjøen i 1997. Nå, 45 millioner kroner senere, er det bare måneder igjen til den flotte båten igjen skal ferdes på Haldenkanalen. Lørdag 6. juni, på Haldendagen, er «Dronningen» på plass i Halden. Da kan endelig de mange spente og forventningsfulle menneskene som har fulgt restaureringen, få se båten. Deretter går det slag i slag med tur oppover vassdraget, med tilhørende festligheter i Halden, Aremark, Marker og Aurskog-Høland.

Stengte sluser?

Skal sluser på Ørje forbli stengte som følge av signalkrepsens ankomst i Haldenvassdraget?

Det var hovedspørsmålet da ordfører Stein Erik Lauvås i Marker, direktør Steinar Fundingsrud i Haldenvassdragets Kanalselskap og fylkespolitiker Helge Kolstad nylig var i Trondheim. Der besøkte de Direktoratet for Naturforvaltning for å diskutere saken. Noe svar fikk de ikke, men delegasjonen fikk fremført sine synspunkter og frustrasjoner. Lauvås & Co er oppriktig bekymret for turismen og håper i det minste at de gamle dampbåtene kan få lov til å passere slusene i sommer.

Det er først og fremst skroget som trenger jobb på DS «Pasop». Totalt er restaureringen beregnet til å koste i underkant av fire millioner kroner, forklarer Kjetil Skogdalen.

Pusser opp da

Helt siden 1996 har restene av den gamle dampbåten DS «Pasop» ventet på restaurering i Ørje. Nå begynner medlemmene i Soot-stiftelsen så smått på restaureringen og håper på bidrag fra Riksantikvaren for å få fortgang i prosjektet.

TORE ROBERT KLERUD, TEKST OG FOTO

Egentlig skulle «Pasop» vært på vannet allerede. I fjor fylte den 100 år, og den opprinnelige planen var å ha den klar til jubileet.

– Men vi har ikke fått penger til det, selv om vi har søkt om tilskudd

i noen omganger allerede, forteller Kjetil Skogdalen, leder i Stiftelsen DS «Engbret Soot».

For å være på den sikre siden har man prioritert å lagre skipet på best mulig måte etter at det kom tilbake til Ørje på landeveien sommeren for drøyt 12 år siden. Skroget står nå forskriftsmessig og fint lagret i

en egen hall nede på brugsområdet, der den er sikret mot videre forfall. Og når pengene en dag kommer, så er forutsetningene de beste for å få restaureringen til å gå unna.

Tilstandsrapport

Stiftelsens medlemmer har hatt nok annet å gjøre med alle de andre veteranbåtene mens de har ventet på bevilgninger til «Pasop». Nå har de imidlertid så smått begynt å jobbe med maskinen og diverse andre tekniske deler på den, og for kort tid siden fikk de også utarbeidet en detaljert tilstandsrapport som grunnlag for en ny og mer dedikert søknad.

– Vi har brukt 30.000 kroner på å få utarbeidet denne rapporten, der

Vinter betyr såmenn ikke stillstand i Soot-stiftelsen, selv om det er is i slusene. 40 favner ved skal forberedes til sommerens båtturer, og nå begynner man så smått med DS «Pasop» også.

Mange vil lære mer om dampbåtene i Ørje, og Soot-stiftelsen har god tilgang på dugnadsarbeidere. Søstrene Mia (fra v.), Mette og Ida Sandvig er i ferd med å få godt tak på «Pasops» maskin.

Dampbåten «Pasop»

samtlig jernplater i skroget er tykkelsesmålt. Rapporten konkluderer med at det vil koste i underkant av fire millioner kroner å restaurere båten, noe vi selvsagt håper å få gjort litt billigere med mye dugnadsinnsats. Dermed har vi levert en temmelig detaljert og gjennomarbeidet søknad om midler til Riksantikvaren, og vi håper å komme litt høyere opp i bunken denne gangen, sier Skogdalen.

DS «Pasop» ble tatt ut av kanalselskapets tjeneste for å bli privat lystfartøy i 1959. I 1973 ble den solgt til Oslo, hvor den ble brukt frem til 1977. Den endte i opplag på Gressholmen, hvor en restaurering ble påbegynt på begynnelsen

av 80-tallet, men arbeidet stoppet opp. Da var skroget forsøkt reparert på billigste måte med sveising i stedet for historisk korrekt klinking, og det var i denne tilstanden Soot-stiftelsen fikk kjøpe den for en sympatisk sum i 1996.

Venter på penger

Hvor raskt jobben vil gå, avhenger av hvor mye penger som eventuelt kommer. Dersom de økonomiske slusene åpnes for fullt, ser han for seg at det kan ta mellom ett og to år før «Pasop» igjen kan flyte på egen kjøll.

Og om 100-årsjubileet allerede er forbi, er det likevel mange som er utålmodige etter igjen å se den

gamle kjempen på vannet, forteller han.

– Dette var en av dampbåtene som var mest ved Ørje, både som slepebåt for tømmer og for lektere med papirmasse fra bruget, og det er dermed mange både her og nedover i vassdraget som har et forhold til den, forteller Skogdalen.

Foreløpig har den bare stått der, men nå skal altså etter planen også den ivrige dugnadsgjengen på rundt 20 personer i Soot-stiftelsen få et mer personlig forhold til DS «Pasop». Hvor personlig er det Riksantikvaren som bestemmer ...

DS «Pasop»

- Byggenummer 5 ved Glommen Mek. Verksted i 1908
- Forlenget fra 35 til 43 fot i 1928
- Pensjonert i 1959, i privat eie fra 1960
- Klassifisert som verneverdig av Norsk Kulturråd i 1982
- Restaureringsbehovet omfatter først og fremst ny klinking av plater i skroget

Knoppskyting i Ma

Damelaget har riktignok hatt en tøff start i tredjedivisjon. Men for bare noen år siden ville det vært helt uaktuelt for et Ørje-lag å sikte så høyt, sier leder for håndballgruppa Stein Fredriksen.

Det spirer og gror i håndballmiljøet i Marker for tiden. Bredden er stor og nivået imponerende. Kontrasten til tiden før Markerhallen ble bygd er enorm, slår Stein Fredriksen fast.

TORE ROBERT KLERUD, TEKST OG FOTO

Ingen er mer glad for det enn han. Fredriksen tør være kjent som Markers «Mister håndball» for alle i distriktet som er en anelse interessert i sport, og han har endog sittet ved roret i håndballgruppa i Ørje IL helt siden 1989.

Men han er snar med å trekke frem det gode foreldreapparatet han har hatt rundt seg. Ikke minst den gang da forholdene på hjemmebane var ganske så tarvelige:

– Vi kjørte Indre Østfold rundt for å spille hjemmekampene våre der hvor forbundet klarte å finne ledig kapasitet i nabokommunenes idrettshaller. Mange kjørte mye, både av trenerne og foreldrene. Vi har hatt et enestående apparat rundt håndballspillerne våre hele tiden, berømmer han.

Og det var ikke for at resultatene nødvendigvis var så inspirerende. Nivået den gang, før hallen kom i 1996, var langt lavere, og selv om

noen av lagene de siste årene fikk trene i storsalen på rådhuset var det fremdeles bare på drøye halvparten av arealet til en ordentlig håndballbane.

– Det er vanskelig å spekulere i hva som hadde skjedd om vi ikke hadde fått hallen. Noen ville sikkert spilt håndball uansett, men da kanskje mer for å trene og med langt lavere sportslige ambisjoner enn vi kan ha i dag. Og mange ville sikkert likevel stått på i apparatet rundt, men mye av det engasjementet ville fortsatt ha gått med til traurige ting som eksempelvis kjøring, sier Fredriksen.

At hjemmekampene nå faktisk foregår på hjemmebane har også ført til bedre økonomi for idrettslaget og håndballgruppa. At spillerne også har det langt bedre i dag er hevet over enhver tvil. Og han er sikker på at også de mange ildsjelene av foreldre og trenere også har fått en helt annen hverdag.

Seniorlaget på damesiden har i

dag rykket opp i tredje divisjon. Det har ikke vært noen dans på roser, men det skal det heller ikke være på det nivået, konstaterer Fredriksen. I tillegg er han spent på hva som venter J15-laget, som spiller i A-seriens nivå 1 i tiden fremover.

– I praksis er dette laget blant de 12 beste i Østlandsregionen, som i sin tur er den «tyngste» regionen i Håndball-Norge, sier han, og legger til at også J12- og J10-lagene har vind i seilene om dagen.

Men på ett punkt kunne tilstanden vært bedre. Herrehåndballen har hatt magre kår i Marker en stund, og selv om man nå har et seniorlag i femtedivisjon har det ikke vært mulig å etablere guttelag i aldersbestemte klasser.

–Vi har nå de siste årene vært «plaget» av at de aktuelle ungdomskullene har vært ganske små, ergo er vi sårbare. Og vi driver ikke så hard markedsføring, vi vil ikke ødelegge for noen andre. Eksempelvis har jo guttefotballen tradisjonelt

godt fotfeste i Ørje, sier Fredriksen, og legger til at det viktigste tross alt er at ungdommen finner frem til meningsfulle idrettsaktiviteter.

– Men vi har sagt at dersom det kommer en gjeng gutter som ønsker å spille håndball, da skal vi sørge for å legge forholdene til rette med trenere og det som kreves. Det har vi ressurser til, slår han fast, og legger til at mange er både nysgjerrige og entusiastiske i forhold til den store aktiviteten som fyller Markerhallen gjennom uken – både når det gjelder håndball og andre idretter.

Ikke minst har man fått nyttig erfaring både sportslig og som arrangør ved å arrangere flere store turneringer i hallen de siste årene. Det har også gitt både oppmerksomhet og penger i kassa og ført med seg masser av hyggelige opplevelser for spillerne.

– Det sosiale er da også en veldig viktig del av det vi driver med, understreker han.

Markerhallen

Markingene har mye å takke Håkon Svendsby for. Arven på drøyt syv millioner kroner til Markerhallen har gjort en enorm forskjell for alle idrettsinteresserte i kommunen, konstaterer Stein Fredriksen.

Markerhallen gir spillerne et hjemmeanlegg å være stolte over, men kanskje viktigst; fullverdige treningsforhold for alle spillerne. Slik var det ikke før.

Solid foreldreinnsats har fulgt Ørje-håndballen gjennom tykt og tynt. Gun Helen Gunneng er en typisk representant som resirkulert håndballspiller som nå tar et tak som trener.

Ørje IIs J10-lag har gjort seg meget godt bemerket allerede og vil bli interessante å følge fremover, lover trenerne Gun Helen Gunneng (til v.) og Anne Cathrine Ødegaard Rørvik. Sistemann i trener-trekløveret, Linda Heed, var ikke tilstede.

Foreldre: Stikk innom!

Hos oss får den nyfødte et deilig babysett i frotté: badehåndkle med hette samt siklesmekk og vaskeklut + 200 kroner på sparekonto. Og sparegris, selvfølgelig!

Velkommen!

Marker
sparebank
– førstevalget

ØRJE – 69 81 04 00

AREMARK – 69 19 82 00

RØMSKOG – 69 85 97 00

Karina Bergstrøm (til venstre) og Benedikte Sæter

Aremark-jenter reiste jorda rundt

I 100 dager har de reist til forskjellige steder på jorda. Carina Bergstrøm og Benedicte Sæter har fått en opplevelse de aldri kommer til å glemme. De dro fra kalde Norge til Afrika i januar i fjor. De opplevde mye gøy, men også farlige hendelser. De ble blant annet ranet.

TEKST: JAN CHRISTOFFER BERG, MARIE OG KAROLINE STEINSVIK
FOTO: JAN CHRISTOFFER BERG OG PRIVAT

Vi møtte Carina Bergstrøm og Benedicte Sæter på Furulund i Aremark før de skulle ha et foredrag for Aremarks ungdomsskoleelever.

Da de kom til Afrika som førte stopp, hadde de ikke beregnet at det skulle være så kaldt. Derfor måtte de gå rundt med mange lag av klær. Jentene fortalte også om en skummel hendelse da en løve løp på teltet deres. Carina ble så redd at ho hoppa opp på Benedicte.

Ble ranet

– Vi ble også ranet. Ble frastjålet både mobil, Ipod og tannbørste etter at noen skar hull i teltet og tok tingene våre. Dette var den verste opplevelsen på turen, fortalte Carina. Benedicte var helt enig.

Den beste hendelsen var fallskjermhopping, hvor Carina fikk seg en skikkelig «facelift».

– Det var ren kiling i magen i 35 sekunder, sier de og ler godt.

Klatring på verdens største sanddyne, hvor de til og med rulla ned igjen, var også noe Aremark-jentene gjorde i Afrika.

Australia

Etter Afrika gikk turen til Australia. Etter mye venting på flyplassen kom de endelig til de fine strendene i Australia, trodde de. Men de landet midt i byen og fikk en lang tur til kysten. Jentene la seg ned på en strand og fikk et uventet møte med dingoer som slikket dem på armene og bena. Det var også krabber som kom opp av sanden.

– Vi matet dingoene med potetgull. Det burde vi ikke ha gjort, for man kan få bot for å mate dem. Dingoene kan nemlig være veldig farlige.

– Vi ble lei av nudiststrendene og prøvde og finne oss en øde strand. Desperate klatret vi nedover en fjellvegg og la oss til ro. Plutselig var det fullt av folk som tok bilder av oss, sier jentene.

Carina og Benedicte not kjen-disstatusen, men fant fort ut at det ikke var derfor de ble fotografert. Det var nemlig forbudt å ligge der fordi verdens farligste slange lå i fjellveggen der de klatret ned.

New Zealand

Etter Australia gikk turen til New Zealand. Jentene hadde lyst til booke seg inn på et hotell. De hadde nemlig mange penger igjen.

– Vi trodde vi gjorde et bra

kupp. Men strendene var ikke så fine som vi trodde. Derfor reiste vi videre til den lille øya Fiji. Småøyene utenfor New Zealand er helt fantastiske. Det er akkurat som på Robinson ekspedisjonen. Vi dykket, og det var kjempefint. Vi skulle gjerne ha vært lenger på Fiji og blitt brune, sier Carina og Benedicte.

Til USA

USA var neste stopp for Aremark-jentene. De møtte kjente jenter i Santa Barbara og så huset til Oprah. I Los Angeles fikk de bo hos noen venner.

– Vi hadde brukbart med penger, så det ble en del shopping før vi dro videre til Las Vegas. Der hadde vi en veldig morsom helg med kasinoer overalt.

Så gikk turen til Santa Monica, stedet der Baywatch ble spilt inn. Der lånte jentene leilighet av en kompis og syklet på tandemsykel. De var i Beverly Hills, Universal Studios og Hollywood.

De to Aremark-jentene hadde mye mer å fortelle, men vi fikk dessverre ikke med oss alt. De forteller at de ikke kranglet en eneste gang, men hadde mange diskusjoner. De hadde et budsjett på drøyt 90.000 kroner hver.

Da jentene kom hjem, ble det et veldig følelsesmessig møte med familie og venner på flyplassen.

– Vi vil råde alle til å ta en slik tur. Dette har vært den beste opplevelsen i våre liv, sier Carina og Benedicte. Begge håper at de kan gjøre det samme en gang til.

Øver til «Annie»

I disse dager øver 9. klassingene ved Marker skole til musikalen «Annie». Selv om ikke hver elev vil være like synlig på scenen, skal alle hjelpe til. 9. og 10. februar er det duket for forestillinger.

SIRI M. DALNOKI, TEKST OG FOTO

Det er full konsentrasjon og masse engasjement i Marker rådhus om dagen, når 9. klassingene samles til øvelse. Lærer Eldbjørg Steffensen drar i trådene, mens unge skuespillere går igjennom replikkene sine på scenen.

– Det er morsomt å øve til musikalen, synes elevene, som heller ikke er lei seg for å få litt variasjon fra tradisjonelle skoletimer.

Helt fram til forestillingene skal klassen bruke flere skoledager i rådhuset hver uke. Philippa Braarud og Elin Bernhus deler på hovedrollen som Annie. Elevene skal bygge kullissene selv.

9. og 10. februar kan publikum komme og se musikalen i Marker rådhus.

30 elever fra Marker skole inviterer til forestilling i rådhuset i februar.

Myrland Ungdomsklubb

CATHRINE ELIASSEN, MAREN HALSEN, KINE VESTBY OG BEATHE DUE, TEKST
CATHRINE ELIASSEN, FOTO

Myrland er en rusfri ungdomsklubb. Et sted hvor ungdommen i Aremark treffer venner. Gården har ungdommen fått av Aremark kommune.

Myrland er en ungdomsgård i Aremark for ungdom fra 12 år og oppover. Klubben er delt opp i to deler, juniorklubben og ungdomsklubben. Juniorklubben er fra 17.30–20.00 på mandager, mens ungdomsklubben er fra 17.00–22.00 på tirsdager og fredager. Klubben er rusfri, og det er gratis inngang.

Mange aktiviteter

På Myrland kan ungdommen kjøpe diverse mat og søtsaker, samtidig som at kafeen ligger rett ved siden av. Det er forskjellige aktiviteter man kan gjøre der, som biljard, data og dansegulv, i tillegg til de nye tingene klubben får i nærmeste fremtid.

Vi har intervjuet John-Erik Strøm som jobber der, for å høre hva han synes om ungdommen i Aremark, og hvordan det er å jobbe tett på dem.

– Det er veldig hyggelig å jobbe på Myrland, det er mange koselige barn

og ungdommer i Aremark. Jeg oppfatter ungdommene som utadvendte, positive og greie å ha med å gjøre. På Myrland er vi to som jobber, Linda og meg. I tillegg er det også fire læringer her, sier John-Erik Strøm.

– De yngre på Myrland bruker klubbhuset til biljard og ulike spill. De har også en del ulike leker og forskjellige temakvelder, som for eksempel Halloween.

Sosialt

– Ungdommen bruker Myrland som et sosialt samlingssted, frihet under ansvar, de ser på TV, og de tar ting litt laidback.

– Framover kommer det til å være mange aktiviteter. Det vil også komme endel nye ting hit, som: prosjektor, flatskjerm TV, bærbar PC og slushmaskin, sier John-Erik.

Han legger også til at hvis det er noen som har ønsker eller tanker om Myrland så er det bare å ringe eller å komme innom.

John-Erik Strøm trives på Myrland.

Kjølen Sportcenter
Åpent alle dager fra kl. 07.00–22.00

Lysløypa
Lengde: 2,5 km. Belyst til kl. 22 hver kveld.
Årskort: kr 300,- (inkl. styrkerom, dusj, toalett, samt 10% på kjøp i kafeterian Kjølen Gjestehus)
Dagskort: kr 30,-
Årskort kan kjøpes på Shell i Tøcksfors, Nilsen Sport i Ørje, Kafeteriaen Kjølen Gjestehus samt i sekretariatet på Kjølen Sportcenter.
Barn under 16 år gratis.

Fasiliteter

- Dusjer m/ to omkleddingsrom/toaletter/handicaptolalett
- Styrkerom
- Smørebod
- Varmestue med kjøkken. Åpent alle dager.
- Parkeringsplass

Kjølen Sportcenter. tlf. 0047-69 81 40 50,
E-post: nils@overkolen.com

Oppdatert løypeinfo på www.overkolen.com

SISTE

Avisa Grensland
Byline tekst & design,
Fosby, 1798 Aremark

TELEFON 99 22 1798

Byggmester Jens Frøne

Bygg og dykkertjenester

Tlf. 905 61 372

www.frøne.no

Vinterstemning i Rødenes

Vinteren kan være både vakker og fargerik. Dette motivet er hentet fra Bjørknes på vestsiden av Rødenessjøen en tidlig ettermiddag i januar.

FOTO: TORE ROBERT KLERUD

Neste avis

Neste utgave av Avisa Grensland trykkes 26. februar og blir distribuert i Aremark, Marker og Rømskog, samt til utenbygds abonnenter. Avisa Grensland vil også være tilgjengelig

i de lokale dagligvareforetningene, bensinstasjonene og i de tre rådhusene. Ta kontakt dersom du har et budskap du ønsker å formidle, det være seg redaksjonelt eller i form av en annonse.

Telefon: 99 22 17 98

Email: post@byline.as